

"שינוי הוא הקבוע היחיד בחיים, ובלי מגוון – של מינים, תרבויות, יבולים – ההסתגלות לשינוי זה נעשית הרבה יותר קשה. דבר עם האיכר המגדל יכול מסוג אחד בלבד, ומחלה מחסלת את כל החווה שלו. דבר עם היועץ הפיננסי המשקיע את כל כספו במניה אחת... בקצרה, מגוון מעניק עמידות – ואנחנו עומדים להזדקק לכל העמידות שנוכל לגייס כדי להתמודד עם השינויים העולמיים העטים עלינו המהירות."
(מרק ארדמן / מתוך חם שטוח וצפוף)

חברות וחברים יקרים, שותפים לדרך,

תודה לכל מי שהשיב לסקר מיפוי השדה הסביבתי בישראל. הסקר הוא מאבני היסוד של מחקר רחב היקף שמובילים "חיים וסביבה" יחד עם שורה של ארגונים ושחקנים בתנועה. המחקר נועד לאפשר הבנה מעמיקה של אפקטיביות התנועה, חוזקותיה וחולשותיה, ואנו מצפים שישימש בסיס להתחדשותה ולהעצמתה.

הסקר זכה ל-559 מענים, בהם מעל 200 פעילות ופעילים, 164 עובדים בארגוני סביבה, 33 חברי ועדות סביבה, 40 חוקרים וחוקרות, 42 בעלי ובעלות עסקים סביבתיים ו-60 עובדים בגופים ממשלתיים. המשיבים מייצגים פריסה גיאוגרפית רחבה מכלל אזורי הארץ ומנעד גילאי רחב במיוחד. נתונים אלו מספקים תמונת עומק רב-שכבתית של תפיסות, חסמים ואתגרים בשדה.

עוד נעדכן כי בעקבות ההישג המרשים של התנועה הסביבתית בפיצול שורה של צעדים דורסניים מחוק ההסדרים, משרד האוצר מבקש כעת לקדם חלק מהם במסגרת חקיקה רגילה - בין היתר בנושאי הקלה בכריתת עצים ובניית תשתיות בשמורות טבע. אנו ממשיכים לפעול לבלימת צעדים אלו כתנועה מאוחדת ובשיתוף פעולה בין ארגונים ופעילים.

כחלק ממאמץ זה, אנו הופכים את קבוצת הפעולה "חוק ההסדרים 2026" לקבוצת פעולה קבועה לקשרי ממשל, שתתמקד ביצירת לחץ אפקטיבי מול מקבלי ההחלטות בנושאים הסביבתיים הקריטיים ביותר. הפעילות תתואם ותתעדכן דרך פורום קשרי הממשל של "חיים וסביבה". [להצטרפות לקבוצת הווטסאפ](#)

ד"ר יונתן אלון (אייקנבאום)
סמנכ"ל אסטרטגיה וקשרי ממשל, חיים וסביבה

עושים מעשה

סקר השירות בתחבורה הציבורית בישראל

משרד מבקר המדינה מקיים בימים אלה ביקורת בנושא השירות בתחבורה הציבורית בישראל. כחלק מהתהליך חשוב לו לשמוע אתכם, הנוסעים והנוסעות בתחבורה הציבורית ואלו שבוחרים לנסוע ברכב פרטי או בדרכים חלופיות. החוויה, התובנות והדעה שלכם משמעותית לדייק הביקורת ויובאו בחשבון בהכנת דו"ח הביקורת בנושא. ניתן לענות על הסקר עד ה- 31.3

[מענה לסקר](#)

הרצאה וסרט עם גרינפיס: מי מרוויח מהזיהום שלנו?

גרינפיס ישראל מזמין אתכם להזמין אותו אליכם, להקרנה מודרכת ומיוחדת של הסרט הדוקומנטרי "People Plastic" - מסע דוקומנטרי עולמי בעקבות תעשיית הפלסטיק, שמאיימת על הבריאות שלנו, על הסביבה ועל הדורות הבאים. כחלק מהאירוע, יוצגו ממצאי התחקיר הראשון מסוגו של גרינפיס על זיהום מיקרו-פלסטיק תעשייתי בחופי ישראל שמקורו במפעל כרמל אולפינים בחיפה, ונדבר גם על חלון

ההזדמנויות ההיסטוריות לפתרון המשבר.
הקרנות ללא עלות לבתי קפה, מתניינים, מכינות וקהילות.

הרשמה להקרנה

סביבה של חדשות טובות

אוסף של חדשות טובות, כולן מהארץ ומהחודש האחרון:

- כל הסעיפים ההרסנים ביותר לסביבה פוצלו **מחקר ההסדרים**.
- בג"ץ **הציב למדינה אולטימטום** שקובע קו תחתון למחדל האקלים.
- הישג בינלאומי לאוניברסיטת בן-גוריון. **זכתה לדירוג Silver** במדד הקיימות הבינלאומי STARS.
- **קנס חסר תקדים** לבית הזיקוק באשדוד. האם המשרד להגנת הסביבה יתקפלו? הנהלת קיבוץ נען החליטה **להפסיק לקדם** הקמת תחנת כוח.

תודה לשיר שפרן ושמוליק לוטטי על העזרה בליקוט

פרס הסביבה של ישראל - ISRAEL EARTH PRIZE

ISRAEL EARTH PRIZE של Union & Toyota נפתח להגשות בפעם הרביעית ומזמין יזמים, עמותות, ארגונים וחברות להגיש מועמדות ולהצטרף לעשייה שחותרת למצוינות ואחריות סביבתית. גם השנה, הפרוייקט הנבחר יזכה בהשקעה של מיליון ש"ח. **ההגשה לקול הקורא עד ה-31/03/26**

לפרטים נוספים

חומר למחשבה והשראה בתקופה מאתגרת

סיבוב פרסה מהמדע

באירוע מרגש בפרוז העולם התחייב לצמצם פליטות ולהיאבק בהתחממות. עשור אחר כך – בווינגטון ובירושלים מתבשלת נסיגה: ביטול קביעות מדעיות, בחינת פרישה ממסגרות בין-לאומיות והאטה ביעדים. מה גרם לתפנית ומה המחיר שלה? דניאל אופיר משוחח עם ד"ר רז תמיר, מנכ"ל האגודה הישראלית לאקולוגיה ולמדעי הסביבה

למידע נוסף

עקרונות יסוד ואמות מידה בשיקום אקולוגי

מסמך זה נועד לשמש מדריך מעשי לסטודנטים, לחוקרים, למנהלי שטח, לקובעי מדיניות ולאלה העוסקים בפועל בשיקום מערכות אקולוגיות פגועות – יבשתיות, חופיות, אקוויטיות או ימיות. המדריך מתמקד בהיבטים הבאים: **הגדרת שיקום אקולוגי**: מהו שיקום אקולוגי, מטרותיו וחשיבותו; **עקרונות מרכזיים**: עקרונות מנחים לשיקום אקולוגי יעיל ובר-קיימא; **דוגמאות מישראל**: חקרי מקרה המדגימים את אופן יישום העקרונות במיזמים מקומיים ובאופן הפעולה של גופים מנהלי שטח ושל העוסקים בשיקום.

לקריאה והורדה

מאגר ידע וכלים להתמודדות עם חום

מרכז ידע, כלים ודוגמאות יישומיות למיתון חום במרחב הרשותי להתמודדות עם התחממות וגלי חום עבור רשויות מקומיות ואנשי מקצוע מתחומי התכנון, ההנדסה, הבריאות, הרווחה, הקהילה והחירום. האימונים של שינוי האקלים כוללים התחממות הדרגתית ואירועי חום ייצוני, סערות והצפות בתדירות גבוהה, יובש ושריפות ועלייה במפלס פני הים. מטרת האתר

הינה להעלות מודעות, להנגיש כלים ומקרי מבחן עדכניים, ולייע בקבלת החלטות מושכלות בתחומי תכנון ובניית חוסן. כאן תמצאו מדריכים לאומיים, פרויקטים מהארץ והעולם, תובנות מהשטח ותכנים מקצועיים מגוונים – כולם תחת קורת גג אחת.

לעיון במאגר המידע

וועידת ישראל לאקלים 2026

עשרים שנים מאז הסרט "אמת מטרידה", שהעלה לראשונה את משבר האקלים לראש סדר היום ועשור מאז הסכם פריז, המאמץ הבינלאומי המשמעותי ביותר לבלום את המשבר, נראה שאנו שוב עומדים חסרי אונים מול האקלים המשתנה. וועידת האקלים הרביעית של הארץ ואוניברסיטת בן גוריון עסקה בכישלון הדיפלומטיה העולמית בנוגע למשבר, בתפקיד המכריע שממלאת סין במהפכה האנרגטית הגלובלית; בסיכויים לקבע בחזרה פחמן מהאטמוספירה; ובשאלה מה המקורות היהודים אומרים בשאלות של שמירה על הבריאה, הסביבה והאקלים ובנושאים נוספים.

לצפייה בהקלטה

אהבת? זה הזמן להעביר הלאה את הרישום לניוזלטר!

להכיר את התנועה הסביבתית דרך השטח

גדה חיה - מרכז הידע לשיקום וניהול צומח גדות נחלים

מרכז הידע "גדה חיה" הוא יוזמה שמטרתה להקים תשתית מקצועית לשיפור תהליכי השיקום וניהול צומח גדות הנחלים בישראל. הפרויקט נותן מענה למחסור הקיים בידע אחיד ומקיף בנוגע לניהול ושיקום צומח גדות בנחלים ים תיכוניים. המיזם מהווה מסגרת שלמה שתומכת בניהול אדפטיבי של צומח בנחלים, משלבי התכנון והביצוע ועד לתחזוקה והניטור. זאת, תוך התמקדות באיסוף מידע קיים, פיתוח ידע וכלים מעשיים לניטור וניתוח נתונים, והנגשתם לנשות ואנשי המקצוע בתחום.

למידע נוסף

אירועים קרובים

צלילה לעולמם של היונקים הימיים - פעילות לכל המשפחה

ימים ג'ד' ה- 3-4.3 | 10:00-12:00 | מרכז הדולפין והים, אשדוד. הצטרפו לפעילות חווייתית לכל המשפחה בעקבות סיפורם המופלא של היונקים הימיים בישראל - מדולפינים ולווייתנים ועד כלבי הים הנזיריים הים-תיכוניים. הפעילות מתחילה בשפך נחל לכיש ומסתיימת בתערוכת קבע ייחודית במרכז המבקרים של עמותת דלפיס. הגיעו מחופשים ואולי תזכו בפרסים שווים!

לפרטים נוספים

עדלאידע לאוויר נקי - צעדה לסיום הזיהום

יום ד' ה- 4.3 | 12:30 | גן הזיכרון מול עיריית חיפה. הצטרפו לעדלאידע מחאתית וחגיגית בחיפה לכל המשפחה, ועזרו לנו להסיר את מסכת השקר של בז'ן: נחשוף לציבור הרחב את הניסיון של בז'ן להרחיב את המפעלים במחיר הפגיעה בבריאות של כמעט מיליון תושבים, במקום לעבור לתחלופות טובות וירוקות יותר.

לפרטים נוספים

שבוע המדע והסביבה 2026

ימים א'-ו', בין ה- 8-13/3, ראשון לציון, רחובות, רמת גן, אשכול נגב מערבי, גליל עליון. ארגוני סביבה, מוקדי תרבות, מוסדות חינוך, סטארט-אפים ויוזמות קהילתיות

מתאגדים ברחבי הארץ עם מגוון פעילויות חווייתיות המשלבות מדע וסביבה. כל זאת כדי לאפשר לנו לפגוש מקרוב את כל מה שמרתק, מפתיע ומעורר השראה בעולם שסביבנו ובעיקר מקרב אותנו לחיים שלנו כאן.

לפרטים נוספים

יום עיון לרגל ההשקה הישראלית של EAT Lancet 2025

יום שני ה-16/3 16:00, מוזיאון הטבע תל אביב. הפורום הישראלי לתזונה בת-קיימא ומוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט מתכבדים להזמין אתכם לאירוע ההשקה הישראלי של דו"ח EAT Lancet 2025, המסמך המדעי המוביל בעולם לקידום תזונה בריאה, צודקת ובת-קיימא. הדו"ח מבוסס מדע והוא המסמך המקיף והעדכני ביותר שעוסק בתזונה פלנטרית ובגבולות פלנטריים של בריאות האדם והעולם. הדו"ח מציב לראשונה את סוגיית הצדק התזונתי והחברתי במרכז הדיון כאמצעי הכרחי לשינוי מערכות המזון בעולם.

לפרטים והרשמה

כמעין המתגבר - יום סיור בנושא מעיינות בגליל מערבי

יום ב', 23.3.26 | 9:00-15:00, גליל מערבי. הצטרפו ליום סיור מקצועי מרתק, בו נכיר לעומק את סוגיית שיקום מעיינות, לאור תוכנית שחרור מים לטבע של רשות המים. במהלך הסיור נבקר ב-4 מעיינות באזור נחל געתון ונחל כזיב, בהם שוקמו או שוחררו מעיינות. נפגוש את נציגי ונציגות הגופים שהובילו את הפרויקטים ונלמד על האתגרים, ההזדמנויות והדילמות שבי שיקום מעיינות והשבת מים לטבע

הרשמה למפגש

הסרט "לווייתן"

יצירה קולנועית שהיא גם מסמך סביבתי חשוב וגם סיפור התבגרות אינטימי, המשלבת צילום מרהיב עם קריאה נוקבת לשמירה על הים ועל העתיד של כולנו. עדי, בת 12, חולמת על לווייתן ענק שמרחף בשמי הארץ, עד שהוא מגיע אל האסדה בים והעולם מתהפך. דרך עיניה, אנו חווים את מאבקו של אביה וארגון שומרי הבית באחד המאבקים הסביבתיים הגדולים בתולדות ישראל.

למועדי הקרנה

ללוח האירועים המלא

קורסים והכשרות

3 קורסים שונים - גלו איזה סוג של גננים אתם!

לאנשי הקיימות - גיבון אקולוגי - ללמוד לתכנן גינה שחיה בהרמוניה עם הטבע ובשיטות אקולוגיות. מתאים למי שרוצה גינה מניבה וירוקה (הקורס מתקיים בשיתוף עם מרכז "שפע הטבע" בפרדס חנה). **החל מה-6.3**

לחובבי החדשנות - קורס 'הידרופוניקה: תקלאות אורבנית' - לגדל ירקות בכל מקום (גג, מרפסת, גינה) גם בתנאים קשים. מקסימום תוצאות, ללא צורך במרחבים (בגן הבוטני בירושלים). **החל מה-24.4**

לקלאסיים - הגינה הביתית - המדריך המקיף ליצירה וטיפוח של גינה פורחת, עובדת כפיים והנאה צרופה (בגן הבוטני בירושלים). **החל מה-29.4**

עץ על הכוונת - סדרת הכשרות ארצית בנושא רישיונות כריתה וערים

במהלך חודשי מרץ-מאי, **19:00**, און ליין. (כל מפגש עומד בפני עצמו). תכנית זו מקצועית ומעמיקה בת 10 מפגשים, העוסקת ברישיונות כריתה, סקרי עצים, תוכניות בנייה, עררים והיבטים משפטיים - במטרה לחזק אזרחים ופעילים סביבתיים בכל הארץ להבין, לבדוק ולפעול לפני כריתה. הסדרה מביאה שילוב ייחודי של ידע רגולטורי, תכנוני, אגרונומי ומשפטי, בהשתתפות מרצים ומרצות מובילים בתחומם.

המפגשים מתקיימים בזום, ללא תשלום ובהרשמה מראש, ופתוחים לפעילים סביבתיים, נציגי קהילות, אנשי מקצוע ותושבים המעוניינים לפעול בצורה מקצועית ואפקטיבית בתחום שמירת העצים במרחב העירוני.

לפרטים והרשמה

קורס יסודות ניהול היער העירוני

13 מפגשים בימי רביעי, החל מה- 15.4 | 9:00 - 15:30 | שלוחת הטכניון,

שרונה. הקורס מעניק מסגרת מקצועית מקיפה לתכנון, ניהול ותחזוקת היער העירוני. המשתתפים ייחשפו לידע רב-תחומי מהארץ ומהעולם בנוגע ליער העירוני, תכנון עיר וחשיבה אסטרטגית, המערכת המוניציפאלית, רגולציה וחקיקה, אקולוגיה וטבע עירוני, אקלים

והצללה, העץ כמערכת ביולוגית חיה, קרקע ומים. כל זאת לצד כלים יישומיים לניהול בפועל של תשתית העצים העירונית, כגון מיפוי וקבלת החלטות, תכנון ויישום פרויקט נטיעה, תחזוקה, התמודדות עם מזיקים, תקצוב ומכרזים.

לפרטים והרשמה

קורס יסודות ניהול היער העירוני

כלים יישומיים לתכנון וניהול בעיר משאב העצים

ימי רביעי | 9:00-15:30
13 מפגשים, אחד לשבוע
מפגש ראשון ב-15.4.26 | 91 שעות אקדמיות
קמפוס הטכניון ע"ש עזריאלי בשרונה, תל אביב

הקורס תגיש ידע רב-תחומי ומאריך מועדום הנגע לתכנון, ניהול ותחזוקת היער העירוני ושמירת העצים העירונית. מועד ראשון מקצועי או מבקשים למעורר באותה שכן נציג תכנון וניהול עירוני ברשות מקומית. בנוסף מובילים במשרד משללה בניהול משולחת במשרדי תכנון ובקב"י ועצים ויעצות בתחום.

* ייעוץ מומחה בתחום: ניהול אזורי היערות או תחזוקת היערות או תכנון

* ספקי אזורי היערות

ilGBC | רחבת הר עצים | המנהל | המנהל

ללוח האירועים המלא

הרשמה לקבלת ניוזלטר "חיים וסביבה"

ניוזלטר קודמים - ארכיון